

AANBEVELINGEN VAN DE TELLING 2020

« VOORKOMEN EN BEMIDDELEN, NEXT STEP »

Bruss'help - Regionale Coördinator van Noodhulp en Inschakeling

Brussel, 17 maart 2021

I. CONTEXT

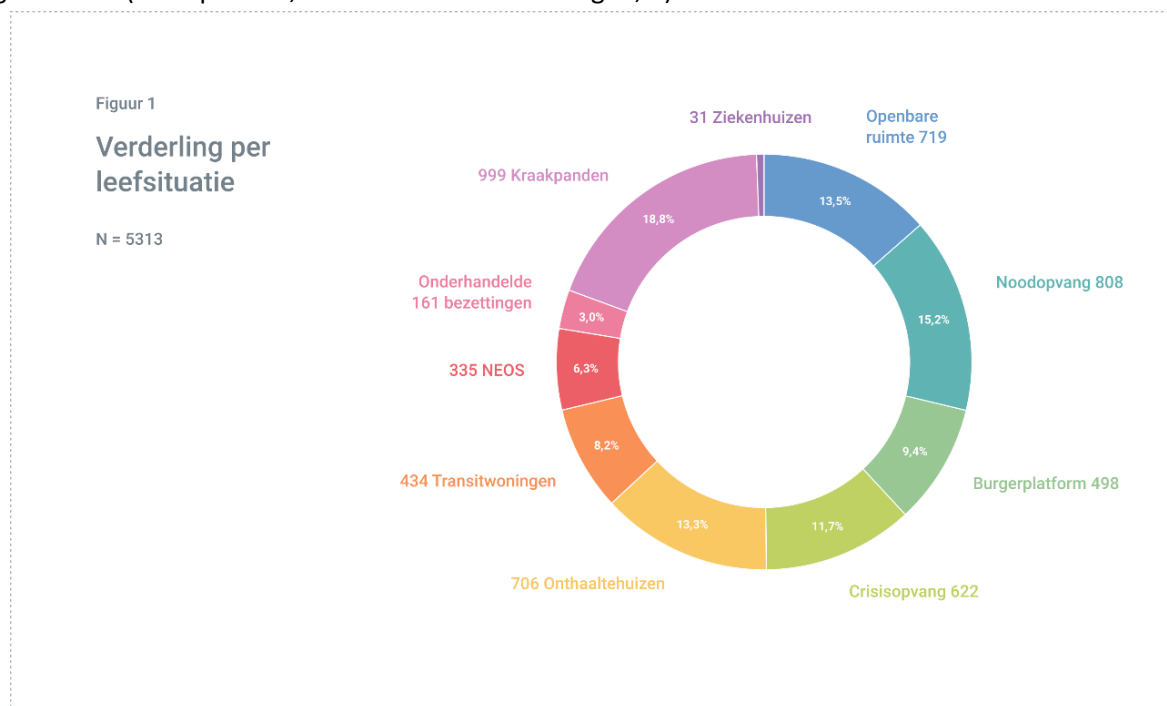
Bruss'help – actiegericht onderzoek: Bruss'help werd in 2019 opgericht als een paritaire organisatie die instaat voor noodhulp en inschakeling. Ze biedt een dienst aan de bevolking en aan de gezondheids- en sociale actoren die met daklozen en slecht gehuisveste mensen werken. Bruss'help, bekend door zijn regionale coördinerende rol tijdens de Covid-19-crisis, biedt onderdak aan een onderzoekscentrum: expertise om doeltreffendere en gerichtere maatregelen uit te werken met als doel **dakloosheid te voorkomen en te beëindigen**.

Telling 2020: In november jongstleden organiseerde Bruss'help voor de **zesde keer een telling van daklozen en slecht gehuisveste mensen** in het Brussels Gewest. De telling die uitgevoerd werd tijdens de avondklok, kon plaatsvinden dankzij de deelname van **91 organisaties en 230 vrijwilligers**. Op woensdag 17 maart 2021 zal het onderzoekscentrum van Bruss'help de resultaten bekendmaken tijdens het Webinar "Telling van dak- en thuisloosheid" dat georganiseerd wordt door de Koning Boudewijnstichting.

Door doorheen de tijd tellingen uit te voeren volgens de ETHOS-methodologie van FEANTSA komen we tot "**kennis is macht, weten is kunnen**": aangrijpingspunten voor het adviseren en programmeren van overheidsbeleid kunnen geïdentificeerd worden.

II. KERNCIJFERS

5.313 mensen geteld = **een verscheidenheid van situaties**: mensen die de nacht doorbrengen in de openbare ruimte; mensen die worden opgevangen in noodvoorzieningen; mensen in transitwoningen en in onthaalhuizen met begeleiding en mensen die een toevluchtsoord vinden in leegstaande gebouwen (kraakpanden, onderhandelde bezettingen,...).

De belangrijkste punten van de categorieën

- **719 mensen op straat** (waaronder 12 kinderen), een cijfer dat iets lager ligt dan in 2018 (759 mensen, waaronder 24 kinderen).
- **999 mensen in kraakpanden**: een stijging (+70,2%) ten opzichte van 2018.
- **3 op de 5 personen** (3.099) waren **geteld in het bijstandsnetwerk** (noodcentra, onthaalhuizen, transitwoningen, ...). 3.068 mensen waren opgevangen in een 24/24 voorzieningen met begeleiding.

Aandachtspunten

- **Daling vrouwen in de openbare ruimte: 51** (tegenover 84 in 2018)... maar stijging binnen noodcentra en onthaalhuizen: een op de drie opgevangen personen is een vrouw (respectievelijk 26,8% en 27,8%). De meerderheid van hen is gehuisvest met hun kind(eren).
- **Kinderen en tieners**: worden voornamelijk aangetroffen in nood- en inschakelingsvoorzieningen. Over alle leefsituaties heen werden er **933** kinderen en tieners geteld. Dit is een verontrustend signaal, vooral m.b.t. straatkinderen. Van de minderjarigen is 31% tussen 0 en 3 jaar, 48% tussen 4 en 12 jaar en 21% tieners tussen 13 en 18 jaar oud.
- **Mannen**: een overwicht van **70% van de getelde volwassenen** (91% van de mensen geteld op straat, 71% van de personen geteld in een ontoereikende huisvesting).
- **Noodcentra** (met inbegrip van de voorzieningen in hotels die tijdens de Covid-19 crisis zijn opgezet): **1.928** personen werden er geteld, een cijfer dat de opvanginterventie illustreert. In 2018 waren dat er 1.305. Vanaf de eerste dagen van de epidemie heeft het Brussels Gewest ervoor gekozen om zoveel mogelijk mensen op te vangen.
- Aanvullende gegevens: **356** mensen werden opgevolgd **na herhuisvesting, 1.243 mensen** in een dienst van **begeleiding aan huis** en **153** mensen in **Housing First**. Deze diensten spelen een belangrijke rol bij de preventie.

III. PROGRAMMA EN AANBEVELINGEN

Dakloosheid gaat alle Europese metropolen aan. De gemeenschappelijke kenmerken van al deze steden zijn **het gebrek aan betaalbare woningen** voor mensen met lage inkomens, de **toenemende bestaansonzekerheid** van de arbeidersklasse en het beheer van het **migratievraagstuk**.

3 op de 5 mensen (3.099) waren "opgevangen" op het moment van de telling. De proactieve mobilisatie en in het bijzonder de oplossingen in hotels die in 2020 zijn ingezet, zijn duidelijk te zien op de momentopname die de telling opleverde. In 2020 is er echter geen uitzondering: de crisis is een realiteit. Het zal socio-economische gevolgen hebben die nog lang na de uitroeiing van het virus zullen voortduren.

Bruss'help als onderzoekscentrum: *aanbevelingen ter attentie van de Regering*

Het huisvestingsvraagstuk: thuisloosheid is een transversaal vraagstuk dat zowel het aanbod van goedkope en behoorlijke huisvesting als de kosten van de huur- en koopmarkt voor de arbeidersklasse betreft. Het aandeel van huisvesting in de middelen van huishoudens met een laag inkomen heeft een omslagpunt bereikt (66%), waardoor zij aan dakloosheid worden blootgesteld. Een **verlaging van de huurprijzen** moet op de agenda staan om te voorkomen dat nieuwe mensen in een situatie van dakloosheid en slecht huisvesting terechtkomen.

De kwestie van de sociale zekerheid: het gebrek aan middelen of de moeilijke toegang tot rechten is een kenmerk dat naar voren komt in de profielen van de mensen die in de pre- en post-enquêtes ondervraagd werden. Het "OCMW-referentieadres" is niet doeltreffend genoeg: mensen vinden het nog steeds moeilijk om er een te krijgen. Een permanente onderzoekslijn en overleg tussen Bruss'help en de Federatie van de OCMW's is absoluut noodzakelijk om **oplossingen uit te werken zodat mensen opnieuw lid kunnen worden van de samenleving**. Uit de dakloosheid geraken is immers niet alleen een kwestie van "een dak boven je hoofd hebben".

Het migratievraagstuk: het debat **over de bestaanszekerheid van mensen die binnen of buiten Europa migreren**, moet op elk machtsniveau worden hervat. Regularisatie of toegang tot een verblijfsvergunning (EU-onderdanen) maken het mogelijk zich opnieuw in een vangnet aan te sluiten. Toegang tot huisvesting of op zijn minst onderdak, en dus een adres, is van essentieel belang om het verblijfsstatuut te regulariseren.

Bruss'help als bijstandskoördinator en generator nieuwe aanpakken: aandachtspunten en verbintenissen

Bouwen aan de fundamenten van een Masterplan om dakloosheid te voorkomen en te beëindigen: Maatschappelijke welzijn is ondenkbaar zonder **partnerschappen met meerdere belanghebbenden en maatregelen tussen verschillende sectoren** zoals huisvesting, werkgelegenheid, gezondheidszorg, jeugdhulp, onderwijs... De Covid-crisis heeft de dakloosheid verergerd. Er zijn verschillende regeringsplannen gelanceerd (herontwikkelingsplan, noodhuisvestingsplan). Dit is de gelegenheid om een gefaseerd en becijferd Masterplan voor preventie en interventie te ontwikkelen.

- ➔ **Bruss'help zet zich in om:** De actoren op het terrein te verenigen - De herinschakeling te definiëren (rechten, huisvesting, werkgelegenheid, ...) - Toezichts- en resultaatindicatoren te genereren - Bij te dragen tot de besluitvorming.

Het beleid inzake huisvesting en toegang tot huisvesting vernieuwen zodat het vruchten afwerpt: door middel van een inschakelingsbeleid dat een kader biedt voor de werking en de financiering van alle maatregelen die mensen doorlopen op weg naar huisvesting. Het herontwikkelingsplan is daarvoor een gelegenheid. Het is van essentieel belang dat **het vastleggen en toewijzen van huisvesting** gebeurt volgens een duidelijke coördinatie die de wendbaarheid van het bijstandsnetwork bevordert en **alle actoren op het gebied van huisvesting mobiliseert**.

- ➔ **Bruss'help zet zich in voor:** Het activeren van sterke partnerschappen met huisvestingsactoren - Het sturen van de doorverwijzing van huisvesting - Het rapporteren over de doeltreffendheid van innovatieve projecten.

Versterking van de multidisciplinaire outreach-interventie: het voordeel van **sociaal-medische verbindingen** is een van de lessen van de epidemie, en **mobiele interventie, op straat, in kraakpanden en bezettingen in het terrein** is een andere: deze hebben het mogelijk gemaakt een hulplijn in stand te houden vanaf de allereerste dagen van de crisis. Deze aanpak om mensen te bereiken die meervoudig kwetsbaar zijn (geestelijke gezondheid, drugsverslaving, gezinsbreuk, ...) of die onzichtbaar zijn voor het systeem (jongeren, migranten zonder papieren, enz.) moet worden versterkt.

- ➔ **Bruss'help zet zich in om:** De behoeften te meten - Het aanbod te omkaderen - De acties aan te vullen.